

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפאכע באקציע וואסווא פלאנץ

גליון מס' 674

פרשת וישלח

ט"ז בכסלו התשפ"ג

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"ג שאול בן סלביה ע"ה | לע"ג שלמה יחיאל בן שבע ע"ה | לע"ג יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"ג שמעון בן חביבה ע"ה | לע"ג רחל שנהיה בת מנורה ע"ה

לע"ג מרן רשכבה"ג שמריהו יוסף חיים בן פעשא מרים זצוק"ל ומרן ראש הישיבה הגאון ר' שלום בן תופחה זצוק"ל

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

סיפר הגאון ר' ראובן אלבו שליט"א: סיפר לי יהודי שאביו נפטר בגיל צעיר, והשאיר אחריו אלמנה ושבעה יתומים. לאמו האלמנה לא היה כסף לשלם את דמי שכירות הדירה, והבעלים רצו להוציאה משם. באותו זמן מרן היה מקבל משכורת מבית הדין, ובה פרנס את שלוש עשרה נפשות ביתו.

עם כל זאת, לקח מרן על עצמו בכל חודש לשלם את שכירות הדירה של אותה אלמנה, ומדי חודש בחודשו היה שולח לה שיק בסך דמי השכירות.

עוד מסופר, שפעם אחת ניגש אדם למרן זצוק"ל, ואמר לו שבשכונה מתגוררת משפחה ענייה שאינה מצליחה להסתדר. מרן קרא לרב שלמה בניזרי שליט"א ושאלו אם הוא מכיר את המשפחה. אמר לו הרב בניזרי שהוא מכיר אותם, ומשתדלים לעזור להם ולשלוח להם מוצרי מזון באמצעות ארגון 'קו' החסד'. אמר לו מרן: "אני רוצה שכל חודש תזכיר לי, לאחר שאני מקבל את המשכורת, לתת שיק על סך אלף ש"ח למשפחה הזאת", וכך עשה מרן מידי חודש בחודשו.

לפנינו סיפור נוסף שהתרחש לפני כעשרים שנה, ואני זוכר עדיין היטב את המקרה: ילדה אחת אושפזה בבית החולים עקב מחלה. הרופאים בדקו את הילדה וקבעו שהמחלה הזו, בר מינן, גורמת לשיתוק הרגליים, והילדה לא תוכל ללכת על רגליה ותזדקק לכיסא גלגלים, ה' ירחם.

לאחר שבעה חודשים של בדיקות וטיפולים בבית החולים – אושפזה נכדתו של מרן באותה מחלקה, לאחר שלא חשה בטוב והוצרכה לעבור ניתוח. מרן הגיע לבקר את נכדתו, שם הוא פגש את אביה של הילדה החולה. הלה ניצל את ההזדמנות וסיפר למרן את המקרה, ואת חוות דעתם של הרופאים שאמרו שאין מה לעשות, והילדה לא תוכל ללכת על רגליה.

מרן בקש לדעת היכן החדר בו היא שוכבת, ניגש למיטתה, ואמר כי בעזרת ה' היא תלך על רגליה, ולא תהיה צמודה לכסא גלגלים. "זה יכול לקחת שלוש, ארבע, ואפילו חמש שנים", אמר מרן, "אבל כעבור הזמן הזה היא תתרפא ותלך על רגליה!".

אותה ילדה מספרת, שכיום ברוך ה' היא רצה על רגליה, והכל מכוח רחמנותו, אהבתו, תפילתו וברכתו של מורנו ורבנו זצוק"ל. לבו היה חם בקרבו לעזור ולסייע, להתפלל ולברך, כל יהודי שבעולם.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

מהותו של גזלן

כפרי אחד חסר פרנסה, אמר לאשתו: "אלך לעיר הגדולה, אולי אמצא עבודה ואחסוך מעט מעות". מצא עבודה במאפייה. קיבל שם לחם לאכול ומעון מוסק וחם, למד את המקצוע וחסך סכום נאה. ככלות הזמן, נפרד ממעבדו לשלום, נטל את סכום הכסף ושם פעמיו לכפרו. "סכום זה יספיק לפרוע את כל החובות, ואף לפתוח מאפייה קטנה שתפרנסו בכבוד". הרהוריו נקטעו בפקודה חדה: "עצור!!!" מהחורשה בצד הדרך הגיח שודד ובידו רובה:

"הכסף, או החיים!"

אין מתווכחים עם רובה טעון, וכל אשר לו יתן האדם בעד נפשו. רק בקשה אחת היתה בפיו: "ראה, סכום זה חסכתי במשך שנתיים בהן לא הייתי בבית. אשתי רעבה ללחם, ואני עבדתי בפרך. אם אופיע עתה ללא הכסף, תחשוד בי שהתהוללתי בעיר הגדולה בעוד היא נמקה ברעב. קח את הכסף, אבל עשה עמדי חסד: אני אפשוט את מעילי, הנה כך, ואתלה אותו על הענף, כך... ועכשיו, תירה נא כדור במעיל, כדי שתאמין לסיפורי, ותדע שאמנם נשדדתי..."

הסכים השודד, וירה למעיל.

"עוד כדור", ביקש האיש.

ירה השודד.

"ועכשיו תחורר את הכובע", ביקש, ותלוהו על עץ.

כיוון השודד, וירה.

"עוד כדור", ביקש.

"מצטער", ענה השודד, התחמושת אזלה.

"אם כך", צהל הנשדד, "איני פוחד ממך עוד!..."

התנפל על השודד, חבט בו באגרופיו, הפילו ארצה, ונטל את צרור כספו.

בצעד קל התרחק מן המקום, ושמע את השודד קורא אחריו באין אונים: "גזלן, ליסטים! לא זו בלבד שהפלת בי את מכותיך, עוד לקחת את כספי!..."

אכן, זו דרכם של ליסטים מאז ומעולם. הנה, עשו מכר את בכורתו בניזיד עדשים, ביזה את הבכורה ולא החשיבה. עוד לעג ליעקב, הקונה בכורה ערסילאית במחיר עדשים אדומים, טעימים ומשביעים... קרא האב לעשו בתור הבן הבכור, וביקש להנחיל לו ברכותיו. האם יגלה עשו שאין הברכות מגיעות לו עוד, שמכר את בכורתו? לא, ודאי שלו! אבל כשיעקב בא במקומו ונוטל את הברכות המגיעות לו כדיון, זועק הוא זעקה גדולה: "הוי, רמאות כפולה – גם את הבכורה לקח, וגם את הברכות..."

כלפי מה הדברים אמורים? מאמינים אנו באמונה שלימה, שהברכה שורה בעסקינו בזכות אותן מצוות שהאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא. ואלו הן: כיבוד אב ואם, גמילות חסדים, השכמת בית המדרש ותלמוד תורה כנגד כולם. בזכותם שורה הברכה במעוננו, מלבד הזכויות הרבות והשכר בעולם הנצח. אבל כשברכה זו מגיעה בזכות אותן מצוות, ראו באיזה רוחב יד מופנית היא לצרכי מותרות. ואין העין צרה בהם, חלילה. אדרבה, מרחיבים הם דעתו של אדם! אבל כמה נוקף הלב כשחותמים הוראת קבע להפצת תורה, או לצרכי צדקה. וכמה דוחק הזמן לפתע כשהמדובר בהשכמת בית המדרש או בתלמוד תורה שכנגד כולם! והרי בזכותם באה הברכה!...

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

קטונתי מכל החסדים

ישנו סיפור מפורסם: פעם דרש האלשי"ך הקדוש בבית הכנסת. בין היתר אמר, שאדם שיש לו ביטחון מוחלט בקב"ה – אינו צריך לעשות דבר לפרנסתו. הקב"ה יתן לו את כל צרכיו מידו הרחבה.

בין השומעים היה יהודי פשוט, בעל עגלה, עני וקשה יום, שעבד קשה מאד למחייתו. כשחזר לביתו סיפר לאשתו אודות דבריו של האלשי"ך. כשסיים אמר: "עד היום טרחתי כל כך אחר פרנסתי, טיפס הייתי. וכי לא חבל על הזמן והכוחות? מהיום ואילך אשב בבית הכנסת ואומר תהילים, והקב"ה יזמין לי פרנסתי!". האשה ניסתה להניאו מהענין, אך ללא הועיל.

ישב האיש בבית הכנסת ימים ושבעות, עד שכלה הכסף מהבית. באה האשה וצעקה: "לא נותר דבר בבית, אין לחם לפי הטף, האם תניחנו לגווע?", אך האיש משיב ברוגע: "המשוגע אני? הרב הבטיח שהקב"ה ידאג לפרנסתי, ואני אלך ואטרח ללא צורך?". מה עשתה האשה, מכרה את הסוס והעגלה לגוי שהתגורר בשכונתם. אותו גוי התפרנס ממכירת

טיט. היה חופר מחוץ לעיר במקום הטיט, מעמיס את הטיט על עגלה ומביאו לעיר למכירה. הלך הגוי עם העגלה החדשה, נכנס לבור הטיט, חפר, וחפר, והנה מתגלה לפניו ארגז. פתח אותו, ומצאו מלא כסף זהב ואבנים טובות. העמיסו על העגלה, וחזר לבור לנסות למצוא אוצרות נוספים. לפתע התמוטט עליו הבור, והוא נקבר ומת במקום. הסוס עומד וממתין.

עברה שעה ושעתיים. פקעה סבלנותו, פנה והלך להיכן שהיה רגיל ללכת תמיד, לבית היהודי. כך נתעשר אותו יהודי עושר רב.

שמעו זאת תלמידי האלשי"ך, ופנו אליו בטרוניה: הלא גם אנחנו מאמינים! מדוע אין אנו רואים ישועות שכאלו? אמר להם רבם, אילו הייתם מאמינים בתמימות כאותו יהודי, גם אתם הייתם זוכים לכך!...

נביא מעשה נוסף: בתו של יהודי אחד מפולין, עני ואביון, הגיעה לפרקה. לא היתה בידו פרוטה לפרטה. מה עשה? נסע לפרנקפורט אל הברון רוטשילד. נכנס אליו וסיפר לו אודות צרת הבת. שאלו הברון: "ולכמה כסף אתה זקוק?", אמר לו, כך וכך. פתח רוטשילד את הכספת, הוציא את הסכום במלואו, ונתן ליהודי ההמום. הלה הרעיף על הברון הנדיב שפע ברכות ואיחולים, ונסע לדרכו בשמחה. כשחזר לעירו סיפר לידידיו אודות ההצלחה המסחררת לה זכה אצל הנדיב.

אחד מהשומעים היה אף הוא במצב דומה. בביתו בת שאין לו דבר לנדונייתה. קם ונסע לפרנקפורט. אך אמר: לא אהיה בטלן, לנסוע את כל הדרך הארוכה הזו בלי לנצל זאת. לפיכך, בכל תחנה נכנס לקהילה היהודית וקיבץ נדבות. כשהגיע לברון סיפר לו כבדרך אגב שקיבץ על הדרך, ויש כבר בידו כך וכך. פתח הברון את ארנקו, הוציא שטר כסף והושיט ליהודי. התפלא הלה עד מאד ושטח פליאתו לפני רוטשילד: "לידידי נתת את כל הוצאות הנישואין, מדוע לי אתה נותן רק סכום קטן?". אמר לו הברון: "ידידך סמך רק עלי, לפיכך נתתי לו את כל הוצאות. אתה קיבצת גם מאחרים – מדוע שלא תמשיך בדרכך זו?..."

אנו נסמוך רק על הקב"ה, "השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך" האדם צריך לעשות השתדלות מינימלית. והקב"ה יברך את מעשה ידינו.

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"עם לבן גרתי ואחר עד עתה" (ל"ב ה')

מפרש רש"י: "גרתי" בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים.

לכאורה יש להבין – שאל הצדיק רבי דוד מדינוב – איך יכול היה יעקב אבינו לקיים תרי"ג מצוות בבית לבן, והלא כמה וכמה מצוות יש התלויות בארץ, וכמה מצוות הנוהגות בזמן הבית או במצבים אחרים, ואם כן איך קיים יעקב את כל התרי"ג מצוות? אלא – תירץ הצדיק – מסופר על רבי ישראל בעל שם טוב, שפעם אחת נזדמן לו לשהות בבית גוי, והיה שם פסל של עבודה זרה. כאשר יצא הבעל שם טוב מן הבית, שמח שמחה גדולה ואמר: "בשעה אחת קיימתי את כל התורה כולה! כי עבודה זרה היא דבר מאוס ומתועב ואסור להרהר בשום דבר מדברי תורה במקום הימצאה, ובזכות ששמרתי את מחשבותי מלהרהר בתורה נחשב לי כאילו קיימתי את כל התורה!"

על פי מעשה זה – סיים רבי דוד – לא קשה הקושיא דלעיל, כי בית לבן הארמי, היה מלא בגילולי עבודה זרה ובתפרים שונים, ומשנכנס יעקב אל ביתו, הוכרח לשמור את מחשבתו שלא יהרהר בדברי תורה, ואם כן נחשב לו הדבר כאילו קיים את כל התורה כולה!

"ויאבק איש עמו עד עלות השחר" (ל"ב כ"ה)

בגמרא מסכת חולין (צ"א) נחלקו בדבר: רבי שמואל בר נחמני אמר: כעובד כוכבים נדמה לו, ורב שמואל בר אחא קמיה דרב פפא משמיה דרבא בר עולא אמר: כתלמיד חכם נדמה לו.

כך היא דרכו של היצר הרע – אמר רבי אברהם בורנשטיין מסוכצוב בעל ה"אבני נזר" – פעמים שהוא בא אל האדם ומפתה אותו לדבר עבירה, ואף שהאדם יודע שהדבר אסור בתכלית, היצר מתעקש בשל... וזהו: "כעובד כוכבים נדמה לו", דהיינו שמפתה אותו כפשוטו ואומר לו היה גוי...

מאידך – המשיך הרבי – יש והיצר הרע בא אל האדם באיצטלא של תלמיד חכם, ומוכיח לו באלף ואחת דרכים, כי העבירה אינה עבירה כלל וכלל אלא מצוה!...

סוג זה של היצר הרע, הוא מה שאמרו בגמרא: "כתלמיד חכם נדמה לו".

"ויגע בכף ירכו" (ל"ב כ"ו)

שרו של עשו – אמר רבי יעקב בעל הטורים – ביקש לפסול את יעקב אבינו מלעבוד עבודה בבית המקדש, לפי שיעקב קנה מעשו את הבכורה. וכידוע עד לחטא העגל היתה העבודה נעשית על ידי הבכורים, ורק לאחר חטא העגל, הואיל והלויים הרגו את אלה שעבדו לעגל, נתבטלה הכהונה מהבכורים ועברה לכהנים. משום כך נגע שרו של עשו בכף ירך יעקב, כדי לעשותו לבעל מום הפסול לעבודה!

רמז לכך – סיים בעל הטורים – כי המילים: "בכף ירכו" הם בגימטריא "לפוסלו מכהונה"!

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

יהודי לא נמדד

בנצחון (א)

"ויאמר לא יעקב

יאמר עוד שמך כי

אם ישראל כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל". השאלה ידועה, השם 'ישראל'

ניתן ליעקב על שם המאבק והניצחון עם שרו של עשיו. אם כן היה מתאים יותר

השם 'תוכל', הרי הגדלות היא הניצחון, לא המאבק. כל אחד מאתנו נאבק יום יום

במלאך ביצר הרע, זהו דבר שגרתי, הייחודיות היא הניצחון.

אלא, כאן טמון יסוד נפלא: גדלותו של היהודי אינו בניצחונותיו, גדלותו נמדדת עד

כמה הוא נלחם. עד כמה הוא לא מוותר! זוהי מהותו של יהודי, הילחם.

הנתיבות שלום ז"ע היה חוזר ואומר: 'ד' איש מלחמה, ד' נמצא עם איש שנלחם,

לא איש ניצחונות אלא איש מלחמה...

אנו חיים בעולם תוך מלחמה תמידית בין הטוב לרע, בין המועיל למזיק ותפקידנו

הילחם ולנצח עד שנשיג את היעד שהוא הדבקות בד' יתברך. וכמו במלחמה,

המנצח משיג לעצמו שלל ונכסים בשטחי האויב, והמנוצח - מפסיד ומאבד שטחים כבושים. אין בדרך כלל אופציה שלישית. גם בחיים, כמו במלחמה, או מתעלים ומגבירים צורה על חומר, או שחלילה להיפך, הגשמיות שולטת ומכתיבה את סדר היום של האדם. יהודי אינו נמצא במצב של עמידה - או עליה והתקדמות או הידרדרות וירידה. בכל רגע נתון, בכל צעד, אנו או נופלים או מתקדמים אל היעד.

בהתקדמות רוחנית ובעבודת ד' אנו מוצאים שתי גישות: יש מי שמודעים למצב המלחמתי ועסוקים כל חייהם במלחמה זו בתכנון ובאופן מעשי. הם חרדים מכל רגע של הסחת הדעת שמא יוריד אותם ויפילם לתהום הרע. הם חרדים ממעשים רעים ומהעונשים החלים על הרשעים וכל חייהם בורחים ונסים מפניהם. ויש אנשים שעסוקים בהתמודדות אחרת. הם רוצים לחיות טוב, אינם מתייחסים לרע כלל, אלא כל חפצם וחשקם הוא להידיבק בטוב ובאמת. למראית עין, יכולים חייהם של האנשים משני הסוגים להיראות דומים. הם עסוקים במעשים טובים ובמצוות ונמנעים מהלאווין, מאותן עבירות. אך לאמיתו של דבר בפנימיותם הרי הם שונים לחלוטין ורוחקים זה מזה כרחוק מזרח ממערב.

המשך בגליון הבא